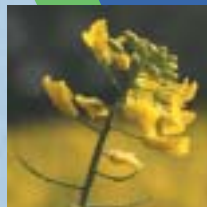
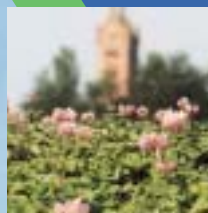
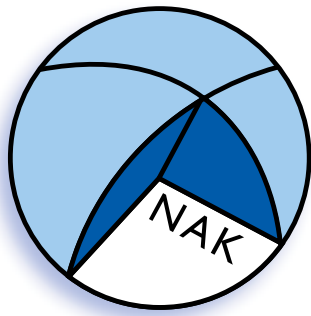


# JAAR VERSLAG 2004





### **Met plezier en trots bieden wij u het jaarverslag 2004 aan van de NAK. Het gaat goed met de NAK en haar dochterondernemingen; dat blijkt onder meer in dit verslag.**

Het is inmiddels een goed gebruik dat wij direct na de jaarwisseling ons verslag presenteren. Hierdoor kunt u voorafgaand aan onze jaarlijkse vergaderingen met aangeslotenen kennismaken van ons werk in het afgelopen jaar. Maar deze vroege verschijning betekent ook dat in dit verslag geen definitieve financiële resultaten staan. We moeten volstaan met indicaties, die - zoals de ervaring uitwijst - dicht bij de werkelijke cijfers liggen.

NAK en NAK AGRO hebben zich in 2004 verder ontwikkeld als inspectie- en analyse-instellingen voor de agrarische sector. Hoewel de keuringen in dit jaarverslag centraal staan, is NAK AGRO ook van groot belang. We kunnen de beschikbare deskundigheid en faciliteiten optimaal inzetten voor activiteiten van de NAK en NAK AGRO. Dat leidt tot vergaande kostenbeheersing. Een belangrijke stap voor de versterking van de positie van de NAK en NAK AGRO is de overname van de certificatie-instelling FoodCert-NL. NAK en NAK AGRO werkten al geruime tijd samen met FoodCert.

Bij de keuringen deden zich geen bijzondere situaties voor. Na de explosie van bacterieziekten in 2003 was 2004 een redelijk normaal jaar. Een positieve ontwikkeling was dat de buitendienst bij de uitvoering van de keuringen de handheld computer ging gebruiken. Dit biedt kansen voor verdere automatisering van de administratie en verbetering van de informatieverstrekking. Dankzij de medewerking van de betrokkenen is de invoering succesvol verlopen. In 2004 is een meerjarenvisie ontwikkeld voor de verdere ontwikkeling van de automatisering. We verwachten dat telers binnen enkele jaren directe toegang krijgen tot hun eigen (keurings)gegevens. Zo kan de aangifte in de toekomst elektronisch plaatsvinden en kan bijvoorbeeld worden bekeken in welk stadium het onderzoek van de monsters zich bevindt.



De overheid kondigde ingrijpende wijzigingen in de exportinspecties aan.

Na een studie in de groentesector besloot de overheid de import- en exportinspecties van de PD vanaf 2006 te laten uitvoeren door de keuringsdiensten, waaronder de NAK.

In 2006 is waarschijnlijk de nieuwe Zaaizaad- en Plantgoedwet van kracht. Op dit moment is nog onduidelijk wat de effecten zullen zijn. In het keuringsreglement van de NAK



zijn nu nog eisen opgenomen die de EU-richtlijnen te boven gaan. De overheid beraadt zich op de vraag of deze aanvullende eisen nog bij wet moeten worden geregeld.

Door de toename van werkzaamheden heeft de NAK het personeelsbestand uitgebreid. De verbetering van de stijl van leidinggeven heeft veel aandacht gekregen. Het resultaat daarvan is een verhoging van efficiency en werkplezier. Het ziekteverzuim nam verder af en ligt onder het landelijk gemiddelde.

Wij kijken met tevredenheid terug op een succesvol 2004 en bedanken alle medewerkers voor hun inzet. Met een enthousiast team medewerkers gaan wij vol vertrouwen het jaar 2005 in. Wij wensen u veel leesplezier toe.

Pieter Oosterveld  
algemeen directeur

Ineke Mastebroek  
technisch directeur

### Internationale relaties en regelgeving

#### ■ ISTA

Het laboratorium van de NAK is erkend (geaccrediteerd) door de ISTA, de wereldwijde organisatie die uniformiteit in zaaizaad-onderzoek als doelstelling heeft. ISTA doet dit door het organiseren van workshops, het ontwikkelen van onderzoeksmethoden en het erkennen van laboratoria die volgens de ISTA-normen werken. Deze laboratoria mogen ook het ISTA-certificaat afgeven. ISTA is voor de NAK belangrijk, omdat de NAK de onderzoeksmethoden niet zelf hoeft te ontwikkelen en de NAK voor partijen zaaizaden ISTA-certificaten kan afgeven. Medewerkers van de NAK dragen bij aan het werk van de ISTA in werkgroepen en workshop. De algemeen directeur van de NAK is sinds mei president van de ISTA. Voor Nederland een belangrijke functie met uitstraling voor het bedrijfsleven, de overheid en de NAK zelf.

#### ■ UN/ECE poot aardappelstandaard

De NAK vertegenwoordigt de overheid en de pootgoedsector in bijeenkomsten van de UN/ECE. Hierin vindt afstemming plaats over aspecten rond certificering van poot aardappelen. Doel is een internationale standaardisatie van regelgeving. In dit forum komen zaken aan de orde die nationaal of internationaal in de belangstelling staan. In 2004 ging het vooral over aanvullende eisen voor het Y<sup>NTN</sup>-virus, strengere normen voor poederschurft, zilverschurft en graslandschurft, maatsortering, keuring van GGO's en ontwikkelingen op het gebied van toetsmethodieken.

#### ■ Graszaadmengsels

Er is nu een EU-regeling voor certificering van zaadmengsels voor voederdoeleinden waarmee vrij verkeer binnen de hele EU mogelijk wordt. De regeling komt overeen met de nationale regeling van Nederland. Het gebruiksdoel van het mengsel wordt op het label vermeld. Verder is voorgeschreven dat de mengsels moeten worden geregistreerd, dat het bedrijf een procedure moet hebben voor het mengen van de componenten en dat de keuringsinstelling toezicht uitoefent op het geheel.

#### ■ Rassen in onderzoek

Na een jarenlange discussie heeft de EU een regeling vastgesteld voor de certificering en het in het verkeer brengen van rassen in onderzoek. Deze regeling geeft minder ruimte dan de huidige NAK-voorschriften en brengt veel administratieve lasten met zich mee. De EU-regeling staat alleen toe dat beperkte hoeveelheden van materiaal voor praktijkbeproeving wordt goedgekeurd en gecertificeerd. Certificering en daarmee ook handel in de bestaande categorieën en klassen (PB, BZ, SE, E enzovoort) is niet toegestaan. Samen met het bedrijfsleven werkt de NAK voor 2005

een nationaal systeem uit voor de opbouw en keuring van rassen in onderzoek. Dergelijk materiaal zal echter pas gecertificeerd en verhandeld kunnen worden vanaf het moment dat een ras in onderzoek wordt opgenomen op de rassenlijst.

#### ■ Vergelijkingsvelden

De EU legt EU-vergelijkingsvelden aan. Deze velden hebben tot doel de harmonisatie van de keuring te bevorderen. Dit is belangrijk omdat in de EU-landen grote verschillen bestaan in werkwijzen en keuringssystemen. Daarnaast geven de vergelijkingsvelden een beeld van de kwaliteit van het in de EU verhandelde uitgangsmateriaal en zijn ze een hulpmiddel bij het ontwikkelen van normen en voorschriften bij 'nieuwe' gewassen.



Elk jaar besluit de EU voor welke gewassen een EU-vergelijkingsveld wordt aangelegd. De landen van de EU kunnen hierop inschrijven. In 2004 kreeg NAK twee velden toegewezen: grassen en zomertarwe. De werkzaamheden bestaan onder meer uit het aanleggen en onderhouden van het veld met monsters uit de lidstaten, zaadanalyse, het beoordelen van de velden, het ontvangen van deskundigen uit deelnemende landen (gezamenlijke bezichtiging) en het opstellen van een verslag.

### ■ Erkenningen

Het experiment met erkende monsternamen en monsteranalyse is afgerond. Op basis van de positieve resultaten is de mogelijkheid voor erkenning van monsternamen en monsteranalyse ingebouwd in de OESO Schemes. Erkende veldkeuring was al opgenomen. De regelingen komen overeen met die van de EU.

### ■ Zaadmengsels voor voederdoeleinden

De OESO Schemes kennen nu ook de mogelijkheid van certificering van mengsels van groenvoedergrassen.

## Nationale relaties en regelgeving

### ■ Project Bacterievrije pootgoedteelt

In 2003 werd veel pootgoed gedeclasseerd vanwege zwartbenigheid of stengelnatrot. Teelt, handel, onderzoek en de NAK zetten een onderzoeksproject op. Dat moet antwoord geven op de vragen hoe een besmetting schoon materiaal binnendringt, hoe het zich daarna uitbreidt en hoe besmettingen effectief bestreden kunnen worden. HZPC Research en PRI voeren het grootste deel van het onderzoek uit. De NAK is een partner in het project en levert menskracht en expertise.



### ■ Fytosanitaire betrokkenheid

Het werk van de NAK is onlosmakelijk verbonden met fytosanitaire regelgeving van overheid en PD. De NAK adviseert en ondersteunt de PD, onder andere in het 'Klankbord Akkerbouw', een overlegplatform van PD, sectororganisaties en de NAK. Daarnaast ontvangt de NAK regelmatig vertegenwoordigers van buitenlandse PD's, vaak onder begeleiding van PD of NIVAP.



In oktober bracht een delegatie van het EU-inspectoraat een bezoek aan de NAK om zich op de hoogte te stellen van de (kwaliteit van) uitvoering van de afgifte van plantenpaspoorten. Ook leverde de NAK op verzoek van de PD een bijdrage aan een EPPO-workshop over fytosanitaire inspecties in de EU. Gezien de grote raakvlakken tussen de NAK en PD is een regulier fytosanitair overleg tussen beide organisaties verder gestructureerd.

## Wijziging keuringsvoorschriften

De wijzigingen in de keuringsvoorschriften per 1 mei 2004 zijn als volgt:

### a. Rooigroepindeling

Voor de vaststelling van de loofvernietigingsdata wordt onderscheid gemaakt in drie rooigroepen (1, 2 en 3) op basis van de virusgevoeligheid van rassen (Y-virus en bladrolvirus). Het bladrolcijfer is met ingang van dit jaar vervallen als criterium voor plaatsing in rooigroep 3. Hierdoor verschuift een aantal (kleinere) rassen van rooigroep 2 naar rooigroep 3.

### b. Herinvoering klasse E2

In 2005 wordt een E2-generatie toegevoegd in het schema; de productie van deze extra generatie is alleen mogelijk uit eigen materiaal. Met ingang van 2006 vervalt de huidige klasse A2.

### c. Opschorting afkapping

Een groot areaal werd in de veldkeuring van 2003 verlaagd vanwege bacterieziekten. Hierdoor ontstonden er voor een aantal rassen problemen met de beschikbaarheid van voldoende pootgoed in met name de klasse E. Voor 2004 werden de criteria voor opschorting van afkapping enigszins verruimd.

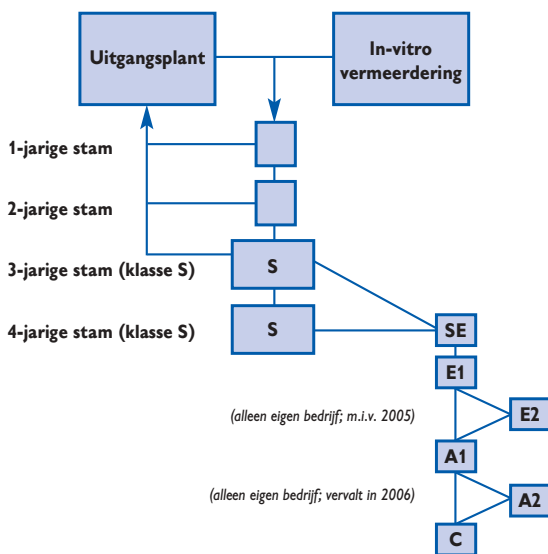
## ■ Nacontrole

Evenals in 2003 werd in de nacontrole op virussen niet op bladrol getoetst. Uit een survey bleek dat bladrol slechts in zeer geringe mate in pootgoed voorkomt.

In 2003 kon pootgoed de oorspronkelijke klasse behouden voor 'eigen gebruik', in geval van een klasseverlaging bij nacontrole. Met ingang van oogst 2004 vervalt deze uitzondering voor 'eigen gebruik'. In alle gevallen is de uitslag van de nacontrole bepalend voor de definitieve klasse. Wel blijft het mogelijk van nacontrole af te zien als pootgoed is bestemd voor eigen gebruik.



## Generatieschema vermeerdering pootaardappelen



## Keuringsseizoen 2004

### ■ Veldkeuring

De aangifte voor de keuring bedroeg in 2004 39.432 ha. De veldkeuring begon relatief vroeg. Vooral in Groningen was het in het voorjaar lang droog, waardoor de knolzetting slecht op gang kwam. De gemiddelde kilo-opbrengsten per hectare zijn hoog. Veel regen in augustus was er de oorzaak van dat de oogst in sommige gebieden traag op gang kwam.

Vooral telers in Friesland zijn getroffen door wateroverlast. Percelen pootgoed zijn ondergelopen vanuit oppervlaktewater en werden daarom aangemerkt als 'verdacht van bruinrot'. De oppervlakte werd afgekeurd. Op verzoek van de PD is daarna een bufferzone rond de ondergelopen percelen ook afgekeurd. In totaal ging het om 174 ha pootaardappelen, waarvan 7 ha al was afgekeurd in de veldkeuring.



Opvallend is dat de laatste jaren het areaal pootaardappelen in de klasse S stijgt. Meer dan 5.000 ha van de aangifte is klasse S. Steeds meer telers beginnen met stamselectie. Belangrijkste reden is dat ze minder bedrijfsvreemd uitgangsmateriaal willen om ziekte-insleep te voorkomen. In 1996 waren er 3.102 pootaardappel telers, waarvan bijna een kwart, 724 telers, aan stamselectie deden. In 2004 waren er 2.238 pootgoedtelers, waarvan 43 procent, 954 telers, aan stamselectie deden.

### Loofvernietigingsdata 2004 E advies, rooigroep 2

Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Noordoostpolder: **23 juli**  
Noord Holland, Zuidelijk Flevoland en Oostelijk Flevoland: **13 juli**  
Regio Zuid: **8 juli**

In de veldkeuring 2004 is 919 ha verlaagd vanwege primair virus, tegen 369 ha in 2003. Oorzaak was dat al vroeg bladluizen voorkwamen en ondanks de bladluizeninformatie zijn sommige telers daardoor toch verrast.

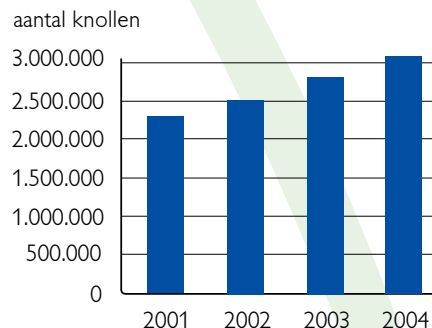
Bacterieziek veroorzaakte dit jaar beduidend minder problemen dan vorig jaar. Dat is vooral te danken aan de weersomstandigheden tijdens het groeiseizoen; de temperaturen waren in 2004 minder extreem dan in 2003. De verlaging wegens stengelnatrot en zwartbenigheid in de veldkeuring beperkte zich tot 5,8 procent, tegen 15,4 procent in 2003.

De belangrijkste reden voor verlaging in de veldkeuring was de overschrijding van de loofvernietigingsdatum. Zeker als de data vroeg zijn, zoals dit jaar, kiezen telers soms voor overschrijding om de aardappelen te laten doorgroeien voor een betere sortering. Gevolg is dan ook dat veel partijen in de nacontrole komen.

### ■ Nacontrole

De nacontrole kwam laat op gang. De oogst was vertraagd door slechte weersomstandigheden en dat is meteen merkbaar in de monsternamen. De achterstand kon grotendeels worden weggewerkt. In totaal onderzocht de NAK 3,1 miljoen knollen in de verplichte nacontrole. Dat is meer dan de voorgaande jaren. De volledige capaciteit van het laboratorium is zo'n 4,8 miljoen knollen per jaar. Per 1 december 2004 was 10,8 procent van de totale oppervlakte in de nacontrole verlaagd. Dat is vergelijkbaar met vorig jaar.

### Aantal knollen nacontrole



### ■ Partijkeuring

Door de omstandigheden bij de oogst kan in de partijkeuring meer natrot voorkomen. Hier en daar hebben de slechte oogstomstandigheden ook geleid tot rooibeschadigingen. De aantasting door schurft en Rhizoctonia valt mee.

De normen voor de partijkeuring voor de klasse C zijn verruimd naar de normen van de vroegere klasse C2. Deze normen komen vrijwel overeen met de EU-minimumnormen.

### ■ PDA

De keurmeesters maken bij de partijkeuring gebruik van een PDA, een Personal Digital Assistant. Het is een klein formaat computer, ook handheld computer genoemd. De keurmeester heeft hierin alle gegevens van de teler paraat. Bij de partijkeuring heeft hij geen pen en papier meer nodig; alle benodigde informatie kan hij meteen invoeren in de PDA. Op kantoor wordt alles automatisch uitgelezen en opgeslagen. De PDA voorkomt daardoor dubbel werk. Bovendien is de kans op fouten minimaal. De bedoeling is dat de PDA in het komend seizoen ook bij de veldkeuring wordt ingezet.

Telers kunnen bovendien het kwaliteitsrapport en transportdocumenten elektronisch aangeleverd krijgen.





### Wijziging keuringsvoorschriften

De wijzigingen in de keuringsvoorschriften per 1 mei 2004 zijn als volgt:

#### a. Zuiverheid peulvruchten

De normen voor raszuiverheid zijn:

Prebasis- en basiszaad: maximaal 1 zaad in 50 kg

Gecertificeerd zaad: maximaal 7 zaden per 50 kg

#### b. Raszuiverheid peulvruchten

De norm 'praktisch vrij van zaden van kennelijk andere rassen en/of zaden van een andere kleur' is geschrapt.

#### c. Dubbele korrels in haver

De norm 'praktisch geen dubbele korrels en/of korrels met lange bastpunten' voor haver is geschrapt.

#### d. Monstergrootte gele mosterd

De minimum monstergrootte voor gele mosterd is in overeenstemming gebracht met de EU-richtlijn en is nu 400 gram.

#### e. Bemonstering zaazaden

In de NAK-keuringsvoorschriften is de algemene verwijzing naar de ISTA-rules voor wat betreft de bemonstering geschrapt. Concreet houdt dit in dat partijen, waarvoor geen ISTA-attest wordt gevraagd, formeel niet volgens ISTA-voorschriften worden bemonsterd. Indien wel een ISTA-attest nodig is, moet volgens ISTA-rules worden bemonsterd; dat wil zeggen vanuit gesloten verpakking. De vaste commissie heeft besloten het advies van de NAK te volgen. De voorgestelde werkwijze is met ingang van 1 november 2003 ingevoerd.

#### f. Erkenning bedrijfslaboratoria

In het kader van een EU-experiment is sinds enige jaren erkenning van bedrijfslaboratoria mogelijk. Ook kan een laboratorium door de ISTA worden geaccrediteerd.

Uitgangspunt bij NAK-certificering was tot nu toe dat een bedrijf alleen wordt erkend voor het uitvoeren van keuringen en analyses van eigen percelen/partijen. Binnen de ISTA kan echter onderzoek en attest worden aangevraagd bij elk ISTA-erkend laboratorium.



Per 1 mei 2004 kan daarom het monsteronderzoek voor NAK-certificering door derden (erkende laboratoria) worden verricht.

### Keuringsseizoen 2004

#### ■ Grassen

Het areaal grassen nam met 15 procent toe tot 26.000 ha. Daarvan wordt de categorie CZ (gecertificeerd zaad) grotendeels door de erkende graszaadbedrijven zelf gekeurd. De raszuiverheid was zeer goed, wat ook blijkt uit het zeer lage percentage afkeuringen. Verder werden enkele percelen voorwaardelijk goedgekeurd wegens het voorkomen van duist. De resultaten van de NAK-controlekeuringen kwamen goed overeen met die van de keuringen door de bedrijven. Belangrijkste oorzaak voor verschil was het onderdeel belending.

#### ■ Granen, peulvruchten en fijne zaden

Het areaal granen, peulvruchten en fijne zaden was dit jaar 9.000 ha. Evenals voorgaande jaren moest er met name bij de tarwe regelmatig geselecteerd worden om aan de eisen voor raszuiverheid te kunnen voldoen. Uiteindelijk werd 6 procent van alle percelen PB en BZ verlaagd of afgekeurd. Dit ligt rond het meerjarige gemiddelde. Wilde haver en zaadoverdraagbare plantenziekten kwamen opnieuw heel weinig voor. Wel werden dit jaar meer percelen vlas wegens wilde haver voorwaardelijk goedgekeurd.

### ■ Certificering

NAK AGRO is snel gegroeid in inspecties voor verschillende certificaten. In totaal heeft NAK AGRO in 2004 19.000 inspecties uitgevoerd. Vorig jaar was dit nog bijna 18.000.

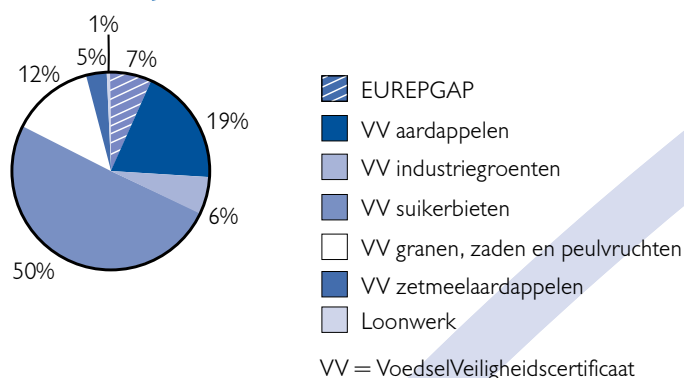
De intensieve samenwerking tussen NAK AGRO en certificatie-instelling FoodCert-NL heeft geresulteerd in overname van FoodCert. Daarmee heeft NAK AGRO haar dienstverlening uitgebreid met certificering voor onder meer BRC, HACCP en ISO.



Onlangs zijn EUREPGAP-normen IFA (Integrated Farm Assurance) gepresenteerd. Hieronder vallen normen voor 'combinable crops'. Deze normen gelden met ingang van 2005 voor producten die vrijwel volledig mechanisch worden geoogst en verwerkt. Consumptie-aardappelen bijvoorbeeld vallen onder deze nieuwe norm. Daardoor is het in de praktijk waarschijnlijk gemakkelijker om aan de normen te voldoen.

Jaarlijks veranderen de normen voor EUREPGAP. NAK AGRO heeft in 2004 samen met **Plantconsult** informatiebijeenkomsten georganiseerd om de telers te informeren over de belangrijkste wijzigingen. De opkomst was zeer goed: 800 telers bezochten de bijeenkomsten.

### Aantal inspecties



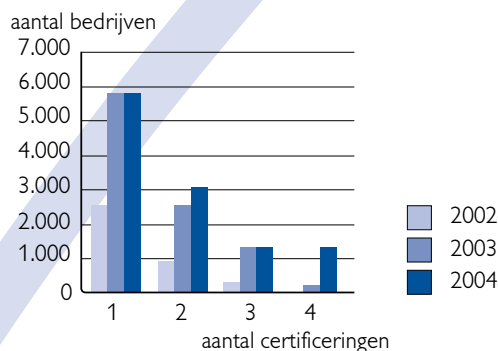
Verreweg het grootste aantal inspecties vindt plaats voor certificering voor voedselveiligheid.

De fritesaardappelsector was als eerste volledig gecertificeerd volgens de normen van de voedselveiligheid. De suikerindustrie volgt als tweede. Volgend jaar komen alleen suikerbieten met een voedselveiligheidscertificaat door de poorten van de suikerfabrieken.

De zetmeelaardappelteelt is voor de helft gecertificeerd. Producten en bijproducten met het certificaat Granen, Zaden en Peulvruchten (GZP) zijn sinds dit jaar ook GMP-waardig. Dat betekent dat ze kunnen worden afgezet als diervoeder.

De markt voor inspecties voor EUREPGAP is gestegen naar ongeveer 1.200 certificaten. Nieuw is het certificaat Voedsel Kwaliteit Loonwerk, op initiatief van brancheorganisatie Cumela. Dat is belangrijk voor telers die voor EUREPGAP-certificering gaan. Als zij een gecertificeerde loonwerker inschakelen, bespaart dit teler en loonwerker papierwerk.

### Certificering Nederlandse akkerbouw



■ **Internationale samenwerking**

Certificeringen vinden niet alleen in het binnenland plaats. Sinds september 2003 is NAK AGRO betrokken bij EUREPGAP-certificeringen in Marokko. De inspecties worden uitgevoerd door lokale inspecteurs, die de situatie en de cultuur kennen. In december 2004 reikte Pieter Oosterveld, algemeen directeur, het eerste certificaat officieel uit.



Vorig jaar voerde NAK AGRO de nacontrole uit voor de Vlaamse keuringsdienst. Dit is in 2004 weer gebeurd. Bovendien zijn ook de Deense pootaardappelen in Nederland in de nacontrole gegaan. In totaal zullen 300.000 knollen uit het buitenland worden onderzocht. Deze aantallen hebben geen invloed op de snelheid van afhandeling van de Nederlandse nacontrole. Uit het eigen land gaan 3,1 miljoen knollen in de verplichte nacontrole. De capaciteit is 4,8 miljoen knollen per jaar.

■ **Onderzoek en analyse**

Het aantal onderzoeken op nematoden is in 2004 gelijk gebleven. Ruim 100.000 grondmonsters werden onderzocht. Door wijzigingen van het AM-beleid is het aanbod veranderd. NAK AGRO biedt nu twee onderzoeken aan: een officieel onderzoek voor het verkrijgen van een onderzoeksverklaring en een vrijwillig onderzoek. AM-besmettingen die bij het officiële onderzoek aan het licht komen, worden geregistreerd bij de PD, waarna een officiële besmetverklaring volgt. Dit jaar konden telers voor het eerst gebruik maken van een snelle methode voor AM-onderzoek. Bij deze methode hoeft het monster

niet gedroogd te worden. Dat levert een forse tijdsbesparing op. Vooral voor bollentelers is een snelle uitslag aantrekkelijk. Het snelle onderzoek voorziet duidelijk in een behoefte.

NAK AGRO onderzocht tussen de 600 en 700 partijen aardappelen op Erwinia. Vorig jaar werden ruim 150 partijen onderzocht. De handelshuizen vinden de door NAK AGRO ontwikkelde toets een goed hulpmiddel bij de keus van uitgangsmateriaal.

Een nadeel van de Erwinia-toets is dat telers 200 knollen hoogwaardig pootgoed moeten opsturen voor onderzoek. Dit probleem vraagt om een passende oplossing. Er loopt onderzoek of combinatie met nacontrole mogelijk is.

■ **Communicatie**

NAK AGRO hecht aan goede contacten met haar klanten. Daarom heeft het bedrijf zich in 2004 op diverse beurzen en open dagen gepresenteerd. Daarnaast stuurt NAK AGRO regelmatig een nieuwsbrief naar alle klanten. De nieuwsbrief informeert de lezer over de nieuwste ontwikkelingen bij inspecties, certificeringen en analyses. Ook geeft de nieuwsbrief informatie over cursussen, waaronder de aardappelselectie cursus. Nieuw is een rubriek waarin antwoord wordt gegeven op de meest gestelde vragen die bij NAK AGRO klantenservice binnenkomen.



**Plantconsult** begeleidde in 2004 een groot aantal bedrijven bij het opzetten en verbeteren van de kwaliteitszorg. Voor NAK AGRO leverde **Plantconsult** bijdragen aan EUREPGAP-bijeenkomsten. **Plantconsult** informeerde de telers over de nieuwe EUREPGAP-norm. De belangstelling was groot.



In Afrika verricht **Plantconsult** werkzaamheden voor het CBI (Centrum voor de Promotie van Import uit Ontwikkelingslanden), een organisatie van het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het CBI heeft in Senegal en Mali een exportontwikkelingsprogramma. Dit houdt in dat groente- en fruitexporteurs in deze landen met trainingen worden ondersteund. De introductie van EUREPGAP in de groente- en fruitsector is in dit programma een belangrijke activiteit en wordt door **Plantconsult** verzorgd. In Senegal gaat het om boontjes en in Mali is mango het belangrijkste product.

Dit programma van het CBI sluit aan bij soortgelijke initiatieven voor Oost-Afrika. In Kenia gaat het eveneens om telers van boontjes. Oeganda exporteert verschillende producten, zoals hete pepers, ananassen en bananen.

Naast de dienstverlening aan Nederlandse bedrijven en het reguliere trainingsprogramma heeft **Plantconsult** de activiteiten in het buitenland verder uitgebreid. Met de toetreding van nieuwe landen tot de Europese Unie zijn voor **Plantconsult** nieuwe kansen ontstaan. Vanuit deze landen komt veel vraag naar pasklare oplossingen voor bedrijven die zowel produceren als verwerken; hierbij wordt een totaalpakket aangeboden.



**OCB-project**

Het project Organisatie, Communicatie en Bedrijfscultuur (OCB-project) is afgerond. Doelen van dit project waren een meer efficiënte uitvoering van de werkzaamheden, verbeteren van de medewerkerstevredenheid en verlaging van de kosten. Het project heeft bijgedragen aan een goede werksfeer. Het heeft ook geleid tot een aanpassing in de organisatiestructuur.

Uiteraard is verbetering van de organisatie en de ontwikkeling van het personeel geen tijdelijke zaak. Het vraagt blijvend de aandacht. Voor iedere medewerker is in 2004 een Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP) opgesteld. Dit POP is een traject dat medewerkers de kans biedt om zichzelf op termijn te verbeteren.

**Integraal personeelsbeleid**

Parallel aan de afsluiting van het OCB-project is in 2004 een integraal personeelsbeleid opgesteld. Daarin zijn duidelijke doelstellingen geformuleerd. De organisatie streeft bijvoorbeeld naar een personeelsbezetting waarvan minimaal 5 procent 25 jaar of jonger is. Elke afdeling van de NAK zal jaarlijks een stagiair of trainee aannemen. Voor alle nieuwe medewerkers is een ambitieus inwerkprogramma opgesteld, dat ervoor moet zorgen dat iedere nieuwe medewerker na 1 week trots is op het bedrijf waar hij of zij werkt.



**Personeelsgegevens**

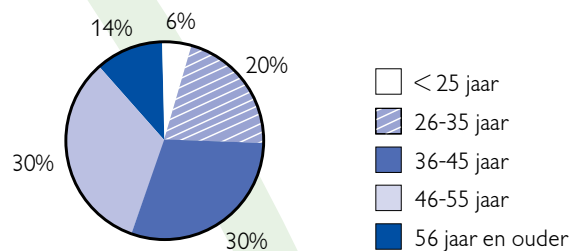
Voor al deze gegevens geldt als peildatum 1 november 2004. Het totaal aantal medewerkers is 259, het aantal FTE's vast personeel is 233. In 2004 zijn 19 mensen in dienst getreden en 17 mensen uit dienst getreden. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers is evenals vorig jaar 43 jaar. Ook de verhouding tussen mannen en vrouwen is ongewijzigd; 60 procent is man, 40 procent is vrouw. Het ziekteverzuim is sterk gedaald. In 2004 lag het op 4,5 procent, inclusief WAO en exclusief zwangerschap. In 2003 was het 5,4 procent, in 2002 6 procent en in 2001 7,6 procent.



**Tijdelijke krachten**

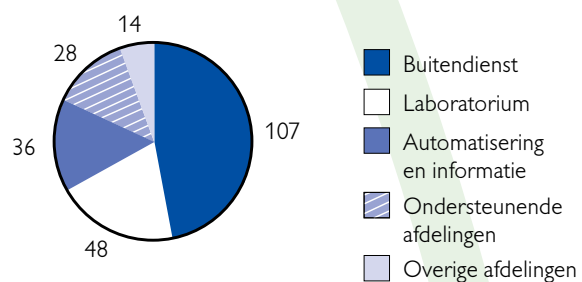
De werving en selectie van tijdelijke krachten gebeurt grotendeels in eigen beheer. Hoewel de NAK jaarlijks veel tijdelijke krachten nodig heeft, lukt het telkens om het juiste aantal mensen aan te trekken. Binnen de tijdelijke krachten is een groep mensen die behoort tot de vaste kern; zij melden zich elk jaar opnieuw voor tijdelijk werk.

**Percentage medewerkers per leeftijdsgroep**



**Overzicht aantal FTE's vast personeel**

totaal: 226 FTE's



Door de vroege presentatie van het jaarverslag is het niet mogelijk de financiële resultaten over 2004 op te nemen. Wel is er voldoende informatie om al een prognose te doen.

Op basis van de goede resultaten van de twee laatste jaren besloot het bestuur voor de keuringen een korting toe te passen van 5 procent. Deze korting geldt voor de periode 1 mei 2004 tot 1 mei 2005. Vanzelfsprekend heeft deze korting een effect op opbrengsten uit de keuring. De kosten voor de uitvoering van de keuringen zijn wederom goed beheerst en zijn in overeenstemming met de begroting. Bijzondere kosten zijn ondermeer gemaakt voor aanschaf van computers voor de buitendienst en de aanmaak van de benodigde programmatuur.

De omzet over 2004 zal naar verwachting niet sterk afwijken van die van 2003. Doordat de kosten zijn toegenomen, zal het resultaat lager uitvallen dan in 2003. Het is echter een goed positief resultaat.

Ook de omzet van NAK AGRO zal naar verwachting die van 2003 benaderen. Omdat de kosten niet sterk zullen afwijken, wordt ook voor NAK AGRO een goed positief resultaat ver-



wacht. Door de aankoop van de certificatie-instelling FoodCert zal de omzet van NAK AGRO, inclusief resultaat deelnemingen, toenemen ten opzichte van de omzet over 2003.

### Balans per 31 december

(geconsolideerde cijfers van de NAK en NAK AGRO x € 1.000)

<b>Activa</b>	<b>2003</b>	<b>2002</b>	<b>Passiva</b>	<b>2003</b>	<b>2002</b>
Vaste activa	9.120	9.520	Eigen vermogen	15.300	13.880
Vlottende activa	8.970	8.100	Voorzieningen	0	20
			Kortlopende schulden	2.790	3.720
<b>Totaal</b>	<b>18.090</b>	<b>17.620</b>	<b>Totaal</b>	<b>18.090</b>	<b>17.620</b>

### Begroting

(geconsolideerde cijfers van de NAK en NAK AGRO x € 1.000)

	<b>begroting 2004</b>	<b>jaarrekening 2003</b>
Omzet keuringswerk	8.900	10.080
Omzet overige werkzaamheden	10.100	9.790
<b>Totaal omzet</b>	<b>19.000</b>	<b>19.870</b>
Personeelskosten	11.550	11.140
Overige kosten	6.150	6.420
<b>Som der bedrijfskosten</b>	<b>17.700</b>	<b>17.560</b>
Bedrijfsresultaat	1.300	2.310



## ■ Bestuur

D. Luteijn (voorzitter)  
H.K.C. Roelofsen (vice-voorzitter)  
W.A. Blijdorp  
E.A.M. de Laat  
U.O. Hiddema  
A. van Vugt  
J.P.M. Muijsers  
M.J. Varekamp  
C. Gunnink  
P. Oosterveld (secretaris)

## ■ Directie

P. Oosterveld, algemeen directeur  
I. Mastenbroek, technisch directeur

## ■ Ondernemingsraad

Maries Elemans	buitendienst (voorzitter)
Gert Mulder	laboratorium (secretaris)
Arjan Bood	buitendienst
Tonnie Hamelink	buitendienst
Jan Auke de Hondt	administratie
Geke van der Meulen	laboratorium
Ronald Siemonsma	automatisering
Patrick Rozemeijer	buitendienst
Marco Schutte	laboratorium
Wietske Vis	(ambtelijk secretaris)

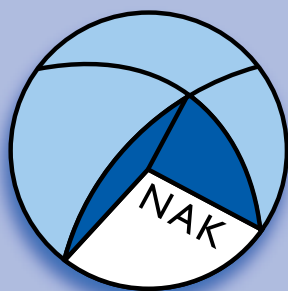


## ■ Afkortingen

BRC	British Retail Consortium
EPPO	European and Mediterranean Plant Protection Organisation
EUREPGAP	European Retailer Parties Good Agricultural Practice
GGO	Genetisch Gemodificeerd Organisme
GMP	Good Manufacturing Practice
HACCP	Hazard Analysis Critical Control Point
ISO	International Standardisation Organisation
ISTA	International Seed Testing Association
NIVAP	Nederlands Instituut voor Afzetbevordering van Pootaardappelen
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PD	Plantenziektenkundige Dienst
PRI	Plant Research International
UN/ECE	United Nations / Economic Commission for Europe

Stichting Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaai­zaad en pootgoed van landbouwgewassen

# JAAR VERSLAG 2004



Randweg 14  
Postbus 1115  
8300 BC Emmeloord  
Tel.: +31 (0)527 63 54 00  
Fax: +31 (0)527 63 54 11  
E-mail: [nak@nak.nl](mailto:nak@nak.nl)  
[www.nak.nl](http://www.nak.nl)

